

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 12 ΜΗΝΩΝ
Ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου ἕως 1 Ἰουλίου
Ἑσπεριακοῦ δρ. 8. — Ἑξωτερικοῦ φρ. χρ. 8.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΜΙΧ. Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ
«Ἀναπλαστικῶς» καὶ «Ὀρθοδόξως»
ἐνδε Φλέσσα, 5, παρὰ τὴν Ἱερὰν Βύνοδον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ ἐπὶ τοῦ πολυχρότου περὶ τῶν βάσεων τῆς πίστεως βιβλίου τοῦ Ἀγγλοῦ Πρωθυπουργοῦ Α. J. Balfour πρόλογος τοῦ περιφήμου Γάλλου Ἀκαδημαϊκοῦ Ferdinand Brunetiere, ὑπὸ Ἀδριανοῦ Ν. Ἀμβράζη. — Ἐντυπώσεις ἐκ τοῦ Ζωολογικοῦ κήπου τοῦ Παλατιοῦ Φαλήρου, ὑπὸ Μιχ. Ι. Γαλανοῦ. — Τὸ ζήτημα τοῦ νέου Μητροπολίτου, ὑπὸ Μιχ. Ι. Γαλανοῦ. — Σύντομος ἐρμηνεία εἰς τὴν Ἀποστολικὴν περικοπὴν τῆς ἐρχομένης Κυριακῆς, ὑπὸ Μ. Γ. — Ἡ τελετὴ τῶν γάμων τοῦ Πρίγκηπος Νικολάου. — Τὸ ζήτημα τοῦ νέου Μητροπολίτου.

Ο ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΟΛΥΧΡΟΤΟΥ
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΒΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ
ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΟΥ ΑΓΓΛΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ
Α. J. BALFOUR
ΠΡΟΛΟΓΟΣ
τοῦ περιφήμου Γάλλου Ἀκαδημαϊκοῦ
FERDINAND BRUNETIERE

Ε'.

Ὁ κ. Βάλφουρ, συγκεφαλαιῶν τὸ κριτικὸν μέρος τοῦ βιβλίου του, ἔγραψε τὰ ἑξῆς: «Μέλλοντες νὰ εὐρωμεν τὴν ιδιότητά, τὴν ὑπεράνω τοῦ κτήνους ἡμᾶς βψούσαν, οὐδὲν θὰ εἰπωμεν ὑπερβολικὸν βεβαιούντες, καίτοι τοῦτο δύναται νὰ φανῇ εἰς τινὰς παράδοξον, ὅτι θέλομεν ἀναγκασθῇ νὰ ζητήσωμεν αὐτὴν οὐχὶ τοσοῦτον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἰκανότητι τοῦ πείθειν καὶ πείθεσθαι διὰ τοῦ συλλογισμοῦ καὶ τοῦ ἐπιχειρήματος, ὅσον ἐν τῇ ιδιότητι ἡμῶν τοῦ ἐπηρεάζειν καὶ ἐπηρεάζεσθαι ὑπὸ τοῦ κύρους καὶ τῆς αὐθεντίας». Πρὸ δεκαπενταετίας ἡ εἰκαστικὴ μόλις θὰ ἐτόλμα τις νὰ διίσχυρισθῇ τοῦτο, πολλῶ δ' ἤττον κατὰ τοὺς χρόνους τῆς νεότητος ἡμῶν, κοθ' οὗς ἐν ὅλῃς ἀστείᾳ ἀντιφάσει ἐδίδασκον ἡμᾶς μετ' αὐθεντίας — καὶ τε διδάσκαλοι ἡμῶν ὄντες — νὰ δυσπιστῶμεν πρὸς τὸ κύρος καὶ τὴν αὐθεντικότητά, ἐν ᾧ ἡμᾶς ἐζήτουν νὰ μᾶς πείσωσιν, ὅπως κύψωμεν πρὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ἀναφερόμενοι εἰς τὸ κύρος τοῦ

Taine, τοῦ Renan, τοῦ Littré, καὶ τοῦ Vacherot. Διὰ τοῦτο σήμερον οὐκ ὀλίγην αἰσθάνομαι παραμυθίαν ἀναλογιζόμενος ὅτι ὑπὲρ τῶν ὀρθῶν λόγων ἔχουσι τοὺς Hegel, τοὺς Strauss καὶ τὸν Schleiermacher! Θὰ διίσχυρισθῶσι βεβαίως, ὅτι ὑπάρχει «ὀρθολογιστικόν» τι ἐν τῷ εἶδει τοῦτῃ τῆς ὑποταγῆς· ἀσμένως θὰ ἤθελον εἰς τοῦτο συναίνεσαι· πλὴν πόσον ὀλιγίστη λογικότης ὑπάρχει ἐν τούτῳ εἰς τὰς πλείστας τῶν περιστάσεων! Ὁ «ὀρθὸς λόγος» φαίνεται μόνον ὅτι ἐξετάζει αὐτὸς ἢ καὶ στοθμίζει τὸ ὑφιστάμενον κύρος, ἐνῶ ἡ συναίνεσις ἡμῶν ὅταν εἴναι τοσοῦτον προὶν τοῦ ἡμετέρου «ὀρθοῦ λόγου», ὅσον τῆς ἡμετέρας θελήσεως. Τὸ κύρος ἐπιδρά ἐπ' αὐτῆς διὰ τῶν ἐκτου μέσων, λίαν βεβαίως διαφόρων τῶν τοῦ ὀρθοῦ λόγου, μηδὲν δὲ πρὸς αὐτὸν ἔχονταν κοινόν, εἰμὴ σπανίως καὶ τυχαίως.

Τούτ' αὐτὸ ῥητέον καὶ περὶ τῆς παραδόσεως, ἥς ἡ δύναμις ἐπίσης σχεδὸν μεγάλη, ὅσον ἡ τοῦ κύρους. Πανταχοῦ καὶ πάντοτε αἱ κοινωνικαὶ συμβάσεις ἐδράζονται ἐπὶ τῆς παραδόσεως καὶ τοῦ ἔθιμου, τὸ ἔθιμον δὲ καὶ ἡ παράδοσις κατ' ἀνάγκην δὲν εἶναι ἀντορθολογιστικά. Τίς ἐν τούτοις ἀγνοεῖ, ὅτι ἡ προσφιλέτης τῇ «ὀρθῇ λόγῳ» παιδείᾳ εἶνε τὸ ἀείποτε πολεμεῖν τὸ ἔθιμον καὶ τὴν παράδοσιν; Ἀλλὰ τοῦ «ὀρθοῦ λόγου» μὴ ὄντος προφανῶς ἀσφαλούς, ἔθος καὶ παράδοσις εἶναι πηγὴ πίστεως, οὐσαι πηγὴ γνώσεως. Τί δὲ νὰ εἰπωμεν περὶ τοῦ αἰσθήματος καὶ περὶ τοῦ ἐνστικτοῦ; Προδήλως τὸ αἰσθημα — ἢ ἡ καρδιά, ὡς εἶπεν ὁ Pascal, — δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ γνωρίσῃ ἡμῖν, ὅτι ὁ Καίσαρ ἐνίκησεν ἐν τῇ τῶν Φαρσάλων μάχῃ τὸν Πομπήιον, οὔτε ἡ-ῖ-ῖ τὴν ἐαυτῆς περὶ τὸν ἥλιον περιστροφὴν ἐκτελεῖ ἐν τριακοταίς ἐξήκοντα καὶ πέντε ἡμέραις! Ὁχι! Διὰ μὲν τοῦ ὀρθοῦ λόγου μαυνοῦμεν νὰ εἰμεθα φιλόσοφοι, γεωμέτραι, φυσικοί, νομικοί, διὰ τῆς καρδίας ὅμως διδασκόμεθα νὰ εἰμεθα ἄνθρωποι, δηλ. οὐχὶ ἐν πᾶσιν ἰγνώσται.

Δὲν ἔχω λοιπὸν δίκαιον νὰ ἐπαναλάβω, ὅτι τὸ ἔργον τοῦ κ. Βάλφουρ εἶναι σημεῖον τῶν καιρῶν; Ὁ κ. Βάλ-

φουρ συναινεί, ότι δὲν ὑπάρχουσιν, ἐν τῇ τῶν μεταγενεστέρων ἰδεῶν ἱστορίᾳ διόματα μείζων τῶν τοῦ Σπινόζα, τοῦ Λαίβνιτς, τοῦ Καντίου, τοῦ 'Εγγέλου· ὀλίγα δὲ τοιαῦτα, ὡς πρὸς ἐξοχα, ὑπάρχουσιν ἐν τῇ τῆς Ποιήσεως ἱστορίᾳ. Ἀλλ' ὁ τῶν «συστημάτων» καιρὸς ἀνεπιστρέπτει παρήλθε, ὅσον δ' ὥραία καὶ ἂν ὦν τοῦ λοιποῦ οἰκοδομῇ τις ἡ «ἀνάκτορον ἰδεῶν», ἡ ἀνθρωπότης οὐδόλως πλέον θὰ ἐμπιστευθῇ νὰ ἐνοικήσῃ ἐν αὐτῇ. Θὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπισκεπτομένη τοῦτο, ὅπως συνήθως ἐπισκέπτονται τὸ Λαῦδρον, ὡς οἰκοδόμημα δηλ. ἐνθα ἀναμνήσεις μόνον ἐπιζῶσι, θὰ θαυμάζῃ βεβαίως τὴν τῆς διευθετήσεως καλλονήν, τὴν τῆς διαίρεσεως ἀγγίνοιαν, τὴν τοῦ ἀρχιτέκτονος ἱκανότητά· ναί, ἀλλ' οὐδέποτε πλέον θὰ ἐνοικήσῃ ἐν αὐτῇ. Θίλει προδῇ εἰς τὴν οἰκοδομήν ἄλλων τοιούτων, ἐπειδὴ πάντοτε τὰ συστήματα ἔχουσιν ὠφελιμότητά τινα. «Ἐν σύστημα εἶναι οἰοῖται μέθοδος, καὶ συνεπῶς μέσον τοῦ προχωρεῖν ἐν τῇ τῆς ἀληθείας ἐρεύρῃ. Πόσος ὁ Κάντιος δὲν διείδε νέας ἀληθείας ἐν τῷ φωτὶ «τοῦ σχετικοῦ τῆς γνώσεως», καὶ ὁ 'Εγγέλος, ἰδρίων τὴν ἐαυτοῦ μεταφυσικὴν ἐπὶ τῆς «ταυτότητος τῶν ἀντιφατικῶν»; Καὶ δεχόμεθα ὅτι αὐτὴ ἡ διάδοσις τῶν θετικιστικῶν ἰδεῶν, ἡ ἡ μακροχρόνια τῶν μετασχηματιστικῶν ἡ τῶν περὶ ἐξελίξεως διδασκαλιῶν ἐπιδρασεῖν ἐπὶ τῆς προόδου τῆς κοινωνιστικῆς ἐπιστήμης» ἢ «τῆς φυτικῆς ἐπιστήμης». Ἀλλ' ἕκαστον σύστημα δὲν πρέπει νὰ υπερβαίνει τὴ νόμιμα αὐτοῦ ὄρια, μωρία δ' εἶναι μέσον τι τῆς γνώσεως νὰ ἀρνῆται ἄλλο, ὃ δὲν δύναται ν' ἀναπληρώσῃ. Ὁ κ. Βάλφουρ λέγει: «Αὐτοὶ οὗτοι οἱ ἐκνυτοὶ ἐπιρροαίαις αἰσθανόμενοι εἰς τὸ ἀποδιδόναι ἀσήμενον μόνον ἀξίαν εἰς τὰς ὑψηλὰς θεωρίας, ἀναμφιλέτως ὁ ἀποδεχθῶσιν, ὅτι ἡ Μεταφυσικὴ, ὡς ἡ τέχνη, χορηγεῖ ἡμῖν τι, ὅπερ ἄλλως δυσχερῶς θὰ ἡδυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν.

Πλὴν ἐὰν οἱ μεταφυσικοὶ, προστίθῃμι δέ, καὶ οἱ φιλόσοφοι ἐν γένει, ἐὰν εἶχον φαντασίαν, ὡς φοβούμεαι τοῦτο, ὅτι ἡ φιλοσοφία αὐτῶν θὰ ἤθελε κερδήσει πᾶν ὅ, τι ἡ Ὁρθοκεία καὶ ἡ Ἐπιστήμη θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἀπολλίσωσι γόνιτρον ἢ κύβω, ὅπως οἰκτρῶς θὰ ἐπλανώντο! Ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν δὲ τῆς φιλοσοφίας ἢ αὐτοῦ ὀρθοῦ λόγου τοῦ διατηρεῖν καὶ διασώζειν ἐκ τῆς Ὁρθοκείας πᾶν τὸ ἀποτελεῖν τὴν ἀξίαν αὐτῆς, καθάριον δ' αὐτὴν ἀπ' ἐτέρου ἀπὸ παντός, ὅ, τι περιέχει ἀντιορθολογιστικόν, οὐδὲν τοῦτο σαφέστερον καὶ γελοιωδέστερον. Ὁ κ. Βάλφουρ ἐνασμένειται ἀπτόμενος ἐν παρόδῳ καὶ ἀπροσβλέπων τοῦ θέματος τοῦτο ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῷ ἐπιγραφόμενῳ Ὁρθολογιστικῇ Ὁρθοδοξίᾳ, εἰς δὲ τῶν ἐαυτοῦ συμπατριωτῶν, ὁ κ. Georges Leibes αὐτὸ τοῦτο ἐπράξε πρὸ ἐμοῦ καὶ μετ' ἐκείνων ἐν τινι ἀξιοσημειώτῳ τῆς ἐαυτοῦ ἱστορίας τῆς Φιλοσοφίας χωρίῳ.

«Ἡ μὲν Φιλοσοφία, λέγει, στηρίζεται ἐπὶ τοῦ συλλογισμοῦ, ἡ δὲ Ὁρθοκεία ἐπὶ τῆς Πίστεως· ἀδύνατον ἔστιν νὰ ὑπάρξῃ φιλοσοφία ὀρθοκτικῇ ἢ ὀρθοκτικῇ φιλοσοφικῇ. Οἱ ὅροι εἶναι ἀντιφατικοί. Ἡ Φιλοσοφία δύναται ἐπὶ

τῶν αὐτῶν ν' ἀσχολῆται προβλημάτων, ἐφ' ὧν καὶ ἡ Ὁρθοκεία, ἀλλὰ τὸ κριτήριον καὶ αἱ ἀρχαὶ αὐτῆς εἶναι διάφοροι. Καὶ φεῖται μὲν ἡ Ὁρθοκεία νὰ καλῇ τὴν φιλοσοφίαν πρὸς ἐπικουρίαν, ἀλλὰ τοῦτο ποιοῦσα δρίζει αὐτῇ πρόσωπον ὑποταγῆς καὶ ὑποχείριον, τὸ τοῦ ἐρμηνεύειν δηλ. μόνον, . . . καὶ συμβιβάζειν τὰ δόγματα».

Προσφύεστερον τοῦτο ἢ καταλληλότερον οὐδεὶς ἡδύνατο νὰ ἐμιλήσῃ. Εἶνε μεγάλη ἀφέλεια τὸ νὰ ζητῇ τις νὰ κάμῃ, ὅ, τι ὁ Οὐγκὼ ἐν τῷ μετρίῳ ἄλλως αὐτοῦ ποιήματι τῷ ἐπιγραφόμενῳ Ὁρθοκτικῇ καὶ Ὁρθοκτικῇ, ὅ, τι ὁ 'Ρενάν ἐν τῇ ἀξίῳ τοῦ ἐξάγειν καὶ παράγειν ἐκ τῶν «ὀρθοκτικῶν» τὴν «Ὁρθοκείαν» διὰ τῶν ὁδῶν, ὅ, τι ὁ εὐρισκὲ τις γελοῖον, ὡς τοιοῦτο ἐγίνετο, ὅτε, ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἐκλεκτισμοῦ, ὁ Βίκτωρ Cousin καὶ ὁ 'Ιούλιος Σίμων ἐπειρώντο νὰ ἐξαγάγῃσι τὴν φιλοσοφίαν ἐκ τῶν ἐρειπίων τῶν συστημάτων δημιουργούντες διὰ τοῦ ἐκλεκτισμοῦ ὅχι φιλοσοφικὸν σύστημα, ἀλλὰ σύμφορον συστημάτων. Τὸ δὲ ἰσχυρίζεσθαι, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἀφαιρῇ ἐκ τῆς «Ὁρθοκείας» ἢ ἐκ τῶν «Ὁρθοκτικῶν» τὸ ὑπερφυσικόν ἢ τὸ ἀντιορθολογιστικόν, προδήλως εἶναι ἀπάτη καὶ χίμαιρα.

Πᾶσα Ὁρθοκεία καθορίζεται διὰ τοῦ ὑπερφυσικοῦ ἢ ἀντιορθολογιστικοῦ. Ἡ Ὁρθοκεία ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ, ἐὰν τὰ ἐαυτῆς ἀμυστήρια δὲν ἀπεκαλύφθῃσιν αὐτῇ ἀνοήτως, ἐὰν «θυσίματα» δὲν συνώδευσαν τὴν ἰδρυσιν αὐτῆς, ἢ δὲν ὑπεστήριζαν τὴν διδόνσιν αὐτῆς, ἐὰν τὰ «δόγματα» αὐτῆς τέλος δὲν ἐξάγῃσι τὸ ἐαυτῶν κύβω ἐκ τοῦ ἀκατάληπτου αὐτῶν. «Τὸ ἀκατάληπτον τῶν ἡμετέρων μυστηρίων, ἔλεγεν ὁ Μαλεβράγγιος, εἶναι ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας αὐτῶν». Ἀντιστρόφως, οἰαδῆποτε καὶ ἂν ἡ ἡθικὴ αὐτῆς ἀξία, καὶ ἐὰν ἤθελεν ὑποτεθῇ ὑπερτέρα τῆς ἡθικῆς πάσης Θετικῆς ἢ δεδομένης Ὁρθοκείας, Ὁρθοκεία τοιαύτη, ἥτις εἶναι κατὰ πάντα εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον προσίτη, ἀδύνατον νὰ ᾖ ἡ Ὁρθοκεία· εἶναι μόνον ἀπλὴ τις φιλοσοφία. Ὁμιλοῦσιν ἐνίοτε καὶ περὶ «φυσικῆς Ὁρθοκείας», ἀλλὰ καὶ τὸ νοσηγόνες τοῦτο τῆς ἀνάγκης προῖον πᾶν ἄλλο δύναται νὰ εἶναι παρὰ Ὁρθοκεία. Φαντάσθητε ἤδη, τί θὰ ἦτο «Ὁρθοκεία ὀρθολογιστικῇ», ἢ, ὅπερ ταῦτό, «Ὁρθοκεία λαϊκῇ», ἀφοῦ τὸ παράλογον τῆς ἐκφράσεως θ' ἀπεδείκνυν· ἤδη τὸν παραλογισμόν τῆς τοιαύτης ἐπινοήσεως!

Κατὰ μετάφρασιν 'Αδριανῶν Ν. 'Αμβράζην.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΖΩΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΗΠΟΥ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ

ΑΛΟΓΑ ΚΑΙ ΛΟΓΙΚΑ

Α'.

Τὴν προτελευταίαν Κυριακὴν τοῦ Αὐγούστου μετ' ἀπεβίβαζεν ὁ τροχιόδρομος μετὰ τῶν τέκνων μου ἐμπροσθεν

τοῦ Ζωολογικοῦ κήπου τοῦ παλαιῦ Φαλήρου. Ἡ κ. Δασκαλοπούλου εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ φέρῃ ἐκεῖ προηγουμένως τὸν υἱόν μου, αἱ δὲ διηγῆσαι του περὶ καμῆλας, παπαγάλων, λεόντων, παγόντων καὶ λοιπῶν τύπων τοῦ ζωίου βασιλείου, εἶχον ἐξάψει τὴν περιέργειαν εἰς τὰς ἀδελφάς του. Καὶ ἄλλοτε μὲν, εἰσερχόμενος εἰς τὴν οἰκίαν, ἐγινόμην δεκτὴς μετὰ τὴν ἐρώτησιν, ἂν ἔφερα τίποτε. Τότε δέ, ἅμα τῇ ἱμφανίσει μου, μοὶ ἀπηυθύνετο ἐν χορῇ ἡ παράκλησις νὰ ἐπισκεφθῶμεν καὶ ἡμεῖς τὰ θηρία.

Ἡ περιέργεια, βλέπετε, ποῖζει σπουδαῖον ῥόλον εἰς τὰ ἐλατήρια καὶ τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου, ἄδικον δὲ θὰ ἦτο νὰ τὴν παραβλέψῃ ἐκδηλουμένην ἀπὸ ἀφελῆ παιδικὰ χεῖλη. Τοῖς ἡμῖν ἄλλως τε ἐφελέτης διὰ τὸ ὅτι ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐπισκέψεως ταύτης δὲν τοῖς εἶχεν ἔλθει κατὰ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ζωολογικοῦ Κήπου.

Μετὰ τὰ τροχιόδρομικὰ παθήματα τῆς νυκτός, καθ' ἣν ἐν Φαλήρῳ ἐωρτάζετο ἡ στέψις τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως 'Εδουάρδου, ὁ ἐν τῇ τροχιόδρομῳ συνωστισμὸς μοι ἐνέπνευσε φρίκην τινά, τὴν ὅποιαν δὲν ἐννοῶσα νὰ ὑποστῶ καὶ αὐδῆς, ἔστω καὶ πρὸς χάριν ποικίλων ζωικῶν τύπων, ἐν οἷς προεξήρχεν, ὡς ἤκουον, ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς τῶν θηρίων. Ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι ποικίλλομεν εἰς τὰ γούστα, ἀναριθμητὰ δὲ παραδείγματα ἀποδεικνύουσιν, ὅτι εἰς πολλοὺς τὰ παθήματα εἶνε συχνάκις ἀσάρκα καὶ ἀγνοα ὡς ἡμίονοι ἢ ὡς τινες βουλευτικαὶ κεφαλαί. Οὕτω μόνον τοῦλάχιστον δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ἡ προθυμία, μετ' ἧς ἐσπευσαν Ἀθηναῖοι καὶ Ἀθηνοὶ νὰ ἐπαναλάβωσι τὸν ἀλησμόνητον συνωστισμόν, ὅστις κατὰ τὰς Ἀγγλικὰς ἐορτάς διεχώρισεν ἄνδρας ἀπὸ γυναικῶν καὶ πατέρας ἀπὸ τέκνων, ἢ τοὺς ἡνόγκασε νὰ διέλθωσιν ὁλόκληρον ἵκτα ὑπαιθρίου βίου παρὰ τὴν φαληρικὴν παραλίαν, ὅπου ἡ γὰρ καὶ οἱ στεναγμοὶ ἐφύρουν καθεὶς ἀλλήλων ἀπὸ τοῦ φλοίσβου τῶν κυμάτων. Ἐντεῦθεν ἡ κατάπληξις μου ὑπῆρξεν ἀσυνήθης, ὅτε ἐπὶ τοῖς ἐγκαίνιαις τοῦ Ζωολογικοῦ κήπου τοῦ Παλαιῦ Φαλήρου εἶδον ἐπαναλαμβανομένην ἀνευ παραλλαγῆς τῶν φιλοπεριεργῶν τὴν σπουδὴν. Ἀρρενες καὶ θῆλειαι, ἱκενώσαντες οἰκίας, ρύμας, ἀγυῖας, πλατείας, ἐξεκένωσαν συγχρόνως καὶ τὰ τελευταῖα ὑπολείμματα τῆς μιῆς καὶ τοῦ κοινοῦ νοῦ. Ἀπὸ ἡσυχου θέσεως τῆς Καλλιθέας ἤρχισα νὰ τρέβω τοὺς ὀρθοκτικὸς ἐπὶ τῇ ἀπαύστῳ ἱμφανίσει τῶν τροχιόδρομικῶν βαγόνων, ὅπου τὸ ἀνθρωποποιεῖσθαι λίαν ἀτελῶς θὰ εἰκονίζετο διὰ τοῦ ὑποδείγματος τῶν σαρδελῶν. Οἱ νόμοι τῆς χωρητικότητος εἶχον παραβιασθῇ ἄρδην, ἐν ὑπομῶν δὲ, ἐξερχόμενῃ πάσης ζωολογικῆς σφαίρας, συγκατάρχοντο ἐκάστοτε περὶ τὰς δύο χιλιάδας, χωροῦντες ἀνα εἰς ὅπου ἄλλοτε θὰ ἐστενοχωροῦντο δύο.

Ἡ ἀντίληψις αὐτὴ μοὶ ἐγέννα συναίσθημα τι εὐχαριστήσεως, ὅταν μετὰ τὴν συνῆθη ἀνίσιν καταρχομένην πρὸ τινος, διὰ νὰ προσφέρω καὶ ἐγὼ φόρον θεάματος εἰς τοὺς ἐνοίκους τοῦ ζωολογικοῦ κήπου, ἐνῶ ὁ υἱός μου δὲν ἔπαυε

νὰ μοι συσταίη, ὅτι διὰ ταῖς μαϊμούδαῖς ἔπρεπε νὰ ἐφοδισθῶμεν καὶ μετ' ὀλίγου κουλουράκια.

Ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὴν κήπον, μετ' εὐχαρίστησιν ἡ εὐρυχωρία του καὶ τὸ σχετικῶς ὀλίγον τὸν ἐπισκεπτόν. Ἀκούωντος δὲν εἶμαι, οὐδ' ἡδυνήθην νὰ αἰσθανθῶ ποτε τὴν ἐλαχίστην συμπάθειαν πρὸς τὴν διήγησιν περὶ Τίμωνος τοῦ μισανθρώπου· ἀλλ' ἐμολογῶ, ὅτι οἱ μεγάλοι συνωστισμοὶ τῶν ἀνθρώπων δὲν μοι εἰε περισσότερον εὐάρεστοι ἀπὸ τοὺς συνωστισμοὺς τῶν κορέων, ὧν ἡ ἀνάμνησις μοὶ παραμένει ἀπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις μαθητικῆς μου ἐποχῆς. Ἐξ ὧν τῶν πυκνῶν συναθροίσεων μία μόνον μ' εὐχαριστεῖ, ἡ ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς ἡ ἡ προκαλουμένη ἐξ ὠφελίμου καὶ ἐποικοδομητικῆς τινος ἀφοράσεως. Κατ' ἄλλας περιστάσεις ὁ συμφυρμὸς μοι φαίνεται ὅχι μόνον στενόχωρος, ἀλλὰ καὶ μωρὸς, οὐδ' ἡδυνήθην ποτε νὰ ἐνοήσω τίνα ὀλέγητρα εὐρίσκουσιν οἱ συναθροισμένοι εἰς τὸ Νέον Φάληρον ἢ εἰς τὴν Πλατείαν τοῦ Συντάγματος; μετὰ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ᾖναι τόσοι, ὥστε νὰ ἐχωσιν ἐλευθερίαν κινήσεως ἐλάσσονα ἐκείνης, ἣν ἀπολαμβάνουσιν οἱ τῶν ἐν Ναυπλίῳ φυλακῶν.

Συγγνώμην, ἀναγνώστα, διότι προκειμένου νὰ ὀσῶ εἴπω διὰ τὰ ἔλθω, ὡς ὁμιλῶ περὶ τῶν λογικῶν. Ἀλλὰ ζῶμεν εἰς ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὅποιαν οἱ μὲν διὰ τῆς θεωρίας, οἱ δὲ διὰ τῆς πράξεως τείνουσιν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν λόγων τοῦ Προφήτου, καθ' ὅς ὁ ἀνθρώπος, παρὰ πᾶσαν τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπεροχὴν του, ἐπιζητεῖ νὰ παρασυμβληθῇ τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις, καὶ ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ ζενίξῃ τόσον, ἐὰν ὁ ὁμιλῶν περὶ αὐτῶν παρυσάγῃ καὶ λόγον περὶ ἐκείνων. Ἄλλως τε ἡ συγχετικὴ τῶν ζώων ψυχολογία εἶνε τῆς ἐποχῆς, καὶ ἡ περὶ τῶν ἄλλων δημοσίευσίς ἐν τῇ «Ἀναπλάσει» ὡς μόνον βάσιν δύναται νὰ ἔχῃ τὸ ὅτι τὰ ἐκ τῶν ἄλλων πορίσματα δὲν εἶνε ὀλίγον ὠφέλιμα διὰ τὰ λογικά.

Οἱ ἐπισκέπται τοῦ κήπου θὰ ἤμεθα ἐν συνόλῳ περὶ τοὺς πεντήκοντα. Καὶ οἱ μὲν ἐσπεύδαν πρὸς τὰ δεξιὰ, οἱ δὲ πρὸς τὰ ἀριστερά, καὶ ἄλλοι πρὸς τὸ μέσον. Ἐγὼ ἔστην ὀλίγον, κυμαίνόμενος, ἀπεράσιος δὲ ν' ἀρχίσω τὴν ἐπιθεώρησιν ἀνάποδα, ἥτοι ἀπὸ τὰ τελευταῖα. Ἐπιθεώρησιν ἀρὰ γε ἀπὸ τὸ ὅτι τὸ ἀπόδοον εἶνε τὸ πρῶτον διακριτικὸν γνώρισμα τοῦ τρόπου, καθ' ὃν διεξάγεται ἡ παρ' ἡμῖν διοίκησις καὶ ρυθμίζονται αἱ διάφοροι δημοσίου ὑπηρεσίαι μας; Ἀγνοῶ. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ ἀνάποδος τακτικὴ, εἰς τὴν περιστάσιν ταύτην, δὲν ἐστὲρεῖτο πρακτικότητος. Διότι, ἐνῶ οἱ ἄλλοι, θὰ κατεγίνοντο εἰς τὴν θέαν τῶν πλησιεστέρων, ἡμεῖς θὰ ἐπεσκοπόμεθα ἐν πάσῃ ἡσυχίᾳ τοὺς ἀπατέρους κλωθεύς, ὡς ὥστε, ἀντὶ νὰ ἤμεθα ἀπλῶς ὀλίγοι, θὰ ἤμεθα ὡς μόνον. Καὶ ἐν τῇ ἰδέᾳ ὅτι θ' ἀπελάμβανον τὸ πλεονέκτημα τοῦτο, μοὶ ἦλθεν ἡ σκέψις, ὅτι καὶ τὸ ἀπόδοον δὲν εἶνε πάντοτε ἀνωφελές. Ἀπόδοον π.χ. εἶνε, ἔστω καὶ εἰς συνταγματικὴν πολιτείαν, νὰ ἀναλαμβάνῃ ὁ λαὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀρχόντων. Ἀλλ' εἰς πολιτείαν, ὅπου τὸ πολυκέφαλον τῶν δημοσίων ἡγετῶν εἶνε συνδυασμὸν μετὰ τὸ κενό

φαλον, μόνον ἴσως ἐν ἀνάποδον δύναται νὰ δώσῃ τὸ φάρμακον, καὶ τοῦτο θὰ πραγματοποιηθῇ καθ' ἡμέραν ὁ ἐλλήνικὸς λαὸς θνητὴ νὰ πείσῃ τοὺς ἀρχοντάς του ὅτι εἶνε ἀποφασισμένος νὰ τοὺς ἀφήσῃ νὰ τὸν διοικῶσιν, ἐὰν μάθωσι πρωτίστως νὰ διοικῶσιν ἑαυτούς.

Καὶ διὰ νὰ ἀναδειχθῇ τὸ παρ' ἡμῖν κράτος τοῦ ἀναπόδου, προσετέθη εὐθὺς εἰς τὸ ἰδικόν μας πρῶτον, καὶ δεύτερον, Ἐνῷ δηλαδὴ διηυθύνετο πρὸς τοὺς παπαγάλους, ἐπεράσαμεν ἀπὸ τὸ μέρος, ὅπου, ἐκτὸς κυκλιδώματος, προσεδεδεμένη ἀπλῶς, ἐπεφάνετο μία κάμηλος, τρώγουσα ἀπαύτως, κατὰ τὸ πρότυπον εὐνοειδῆτων τινῶν διαχειριστῶν τοῦ δημοσίου ταμεῖου. Τὸ ὕψος τῆς καμπούρας τῆς ἐπέσυρεν ἰδιαζόντως τὴν προσοχὴν τῆς δευτέρας μου κόρης. Ἀπ' αὐτῆς, μοι εἶπε, νὰ μία γκαμήλα μὰ ἔχει μασκαράδες τώρα ; Ὁ Ἀπλοῖκὴ μικρά ! Ἐνόμιζεν, ὅτι ἡ γκαμήλα ἀναφαίνεται καὶ ἐκλείπει ὁμοῦ μὲ τοὺς μασκαράδες τῶν ἀπόκρου, καὶ δὲν ἐγνώριζεν, ὅτι αἱ ἀληθινὰ κάμηλοι ἔχουν διαρκεστέραν τὴν ὑπαρξίν, ὅπως οἱ γνήσιοι καὶ πραγματικοὶ μασκαράδες ἐξακολουθοῦσι τὸν κινωπικὸν τῶν ῥόλων, καὶ ἀφοῦ παρέλθῃ ἡ ἐποχὴ τῶν προσωπίδων.

Ἄς ὑπάγωμεν λοιπὸν πρὸς τὴν κάμηλον. Καὶ διατὶ ὄχι ; Τὰ ὕψη ἐλάτουν πάντοτε τὴν προσοχὴν ἀδιάφορον ἂν, ἀντὶ παντὸς ἄλλου στεφανώματος, φέρουν ἀπὸ τὴν καμπούραν. Ἐπειτα ἡ καμπούρα μιᾶς καμήλου εἶνε πάντοτε σεβαστοτέρα ἀπὸ ἐκείνην, τὴν ὅποιαν φέρουσιν οἱ ψευτομεγάλοι, οἱ ἀρεσκόμενοι νὰ περιφέρωσι καὶ νὰ ἐπιδεικνύωσιν ἄχαριν καὶ περυσισμένον ὄγκον τεραστίας ἀναξιοτήτος. Τόσοι π. χ. τιτλοῦχοι ἄεργοι, ἐκατομμυριοῦχοι ἀλαζίνες, δέσπονται, τῶν ὁποίων ἡ ματαιότης εἶνε βαρύτερα ἀπὸ τὸν καταστολλίζοντα αὐτὰς χρυσόν, δὲν ἠδυνήθησαν ποτε νὰ με πείσωσιν, ὅτι ἡ καμπούρα τῆς ἐπιδεικνυμένης καὶ τοῦ ἐγωισμοῦ των ἔχει τι τὸ ἀνεκτόν, λυπηρὸν δὲ εἶνε, ὅτι δὲν λογικὰ θέτουν τὸν ἑαυτὸν των ἐκτὸς τῆς σκοπιμότητος, τὴν ὅποιαν ὁ δημιουργὸς μᾶς ἐπιδεικνύει καὶ εἰς τὴν χρησίμω καμπούραν μιᾶς καμήλου.

Μόνον ἐν δὲν μοι ἄρσσει τοῦ ζώου τούτου, τὸ πείσμα του, ἂν ἀληθεύῃ ὅτι ἔχει τοιοῦτο, διότι τὸ ἀγνοῶ ἐκ προσωπικῆς, πείρας, ἐνῷ διὰ πολλοὺς ἀνθρώπους δὲν ἔχω δυστυχῶς καμμία ἀμφιβολίαν. Ὁφείλομεν ἐν τούτοις νὰ ἀναγνωρίσωμεν καὶ εἰς τοῦτο τὴν ἀλήθειαν, ἣν ἐξέφρασεν ὁ Ἀριστοτέλης, εἰπὼν ὅτι εἰς τὴν φύσιν τίποτε δὲν γίνεται ματαίως. Καὶ πράγματι. Τὴν πεζότερον ἀπὸ τὸ πείσμα τῆς καμήλου ; Καὶ ὅμως ὅποια ὅλη πολυτίμος διὰ ἰδικὴν μας διδασκαλίαν ! Ἡ ἔμφυτος συνείδησις τῆς ὑπεροχῆς μας δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ στέργωμεν τὸ νὰ ὑποστῶμεν σύγκρισιν πρὸς μίαν κάμηλον. Ἀλλὰ καλῆτερον θὰ ἐκείνο, ἐὰν ἀπεφύγομεν τὸ πείσμα, διὰ τοῦ ὁποίου αὐτοδικαίως εἰσαγόμεθα εἰς τὴν καμήλιον ἐμοταξίαν. Καὶ ὑπομονή, ἂν ἐπὶ ἡμέτερον μόνον ἡ ὁμοίωσις. Τὸ περισσότερον θλιβερόν εἶνε ὅτι ἡ προσέγγισις αὕτη δὲν τελείται ἄνευ ὑποδουλίου μας. Διότι ἡ μὲν κάμηλος ἔχει τὸ πείσμα

ἐκ φύσεως, ἐνῷ ἡμεῖς τὸ προσλαμβάνομεν ἐκ προαιρέσεως, ἢ τὸ ἐνισχύομεν δι' αὐτῆς. Ἐκτὸς τούτου ἡ μὲν κάμηλος πεισμώνει μετὰ τινος λόγου· ὅταν δηλαδὴ ὑποστῇ πείραγμα τι καὶ ἐνόχλησιν· ἐνῷ ἡμεῖς πολλὰκις πεισμώνομεν εἰς περιστάσεις, αἱ ὁποῖαι πᾶσι δὲν μᾶς ἐνοχλοῦν τὴν ἀφορμὴν τοῦ συναισθήματος τούτου. Οὕτω ζητοῦμεν καὶ ῥίστα ὅπου μᾶς ἔπρεπε ῥάβδος, καὶ ἀπαιτοῦμεν εὐθύνας ἀπὸ τὰ θύματά μας, ἐνῷ μᾶς ἐχρειάζετο βοῦρδοῦλος. Καὶ ἀπὸ τὸ ἐλάττωμα τοῦτο, ὁ χαρακτήρισμός εἶνε πολλὸ ἐλαφρὸς, ἐγκλημα ἤθελα νὰ εἶπω, δὲν ἐξαιροῦνται, φεῦ ! καὶ πολλοὶ σύζυγοι, ἄρρενες καὶ θήλειαι, κακίωνοντες καὶ πεισμώνοντες εὐκολότερα καὶ χειρότερα ἀπὸ τὰς καμήλους, ἐνῷ εἶνε ἑτοιμοὶ νὰ ἐκμανοῦν, ἐὰν συνέβαινε νὰ τοὺς ἀποδῶν τις τὴν ὀνομα τούτου.

Μετ' ὀλίγον αἱ φωναὶ τῶν τέκνων μου ἤκουσθησαν φαιδρόταται πρὸ τοῦ μέρους, ὅπου ἦσαν τοποθετημένοι οἱ παπαγάλοι. Τὸ πτηνὸν αὐτὸ μοι εἶνε ὀλίγον ἀντιπαθητικόν, παρὰ τὴν θέλησίν μου, ἴσως διότι μοι ὑπενθυμίζει τοὺς παπαγαλίζοντας ὁμοφύλους μας, περὶ τῶν ὁποίων δὲν δύναμαι νὰ μὴ ἀποκρῶμαι, ὅτι μαῦ κινεῖται πολλὴν τὴν λύπην, ὁσάκις δὲν μοι διεγείρωσι πλεῖστην τὴν ἀπείαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ χρέος μας εἶνε νὰ ὁμολογῶμεν τὴν ἀλήθειαν, ἀνεξαρτήτως τῶν συμπαθειῶν καὶ ἀντιπαθειῶν μας, ὁφείλω ν' ἀποδώσω δικαιοσύνην, καὶ θὰ ἦτο ἐγκλημα ἂν ἀπέκρυπτον, ὅτι τὸ πτέρωμα τῶν παπαγάλων τοῦ κήπου εἶνε ἐξόχως ὠραῖον. Ἐξαίφνης μάλιστα προσήλθεν ἐκεῖ καὶ ὀλίγον παρῆλθ' ἡ κυρία, λίαν πολυτελῶς ἐνδεδεμένη, μετ' ἄλλης νεωτέρας, περὶ τῆς ὁποίας ἐνόμιζέ τις ὅτι ἐχρησιμοποιοῖτο εἰς προθήκην κοσμηματοπωλείου, καὶ αἱ κρίσεις των περὶ τῶν πτερῶν τῶν παπαγάλων ἐξεδήλοῦντο θαυμαστικώταται καὶ κολαευστικώταται. Καὶ περὶ παπαγάλων μὲν προκείμενου, ὁ στολισμὸς οὗτος δύναται νὰ ᾖ ὅπως ὅποτε θέλῃς προσοχῆς. Ἐν ὅμως δὲν ἡμᾶς εἰσέτι νὰ ἐννοήσω, πῶς ὑπάρχουσιν ἀνθρώπινα ὄντα, τὰ ὅποια ἀρέσκονται νὰ θεωρῶσιν ἑαυτὰ λίαν ἐπιβάλλοντα καὶ σπουδαῖα, ὅταν κατορθώσωσι διὰ τῶν πολυτελῶν ἐνδυμάτων τοῦ καλλωπισμοῦ ὅτι ὁ παπαγάλος ἐκτείνεται ἀπὸ φύσεως, ἀνευ τῶν τεχνασμάτων τῆς βραπτρίας ἢ τοῦ ῥάπτου καὶ τῆς ἀρωγῆς τοῦ κομμωτοῦ. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος, ἐχθρὸς τῶν τεχνικῶν ἐπικλήσεων πρὸς ἀνάδειξιν τῆς εὐμορφίας, εἶπεν ὅτι ἡ μὲν ἀληθὴς καλλονὴ χάνει ἐκ τῶν κοσμητικῶν φόρων καὶ ἐπινειῶν, καθὼς μερίζεται μετ' αὐτῶν τὸν θαυμασμόν, ἡ δὲ ἀσχημία, ἐκ τῆς ἀντιπαροδοῦς πρὸς τὴν κομψότητα καὶ τὴν λάμψιν τῶν κοσμημάτων τῆς, καταδεικνύεται ὑπερβολικώτερα παρ' ὅτι εἶνε ἐν τῇ πραγματικότητι. Τὴν ἀλήθειαν τῆς παρατηρήσεως ταύτης ἠσθάνθη καλλίον πρὸ τῆς θέας τῶν παπαγάλων καὶ τῶν ἀποθαυμάζουσιν αὐτοὺς κυριῶν. Κατὰ σύμπτωσιν καὶ ἐκεῖνοι καὶ αὗται εἶχον ὅλην τὴν ἐπίδειξιν εἰς τὰ ἐνδύματα, ἐνῷ τὰ πρόσωπα ἦσαν λίαν παρεμφορῇ, ἐμβλέπων δ' εἰς τὰ ῥάμνη τῶν παπαγάλων καὶ εἰς τὰς βίνας τῶν γυναικῶν δὲν ἠδύνατο νὰ μαντεύσῃ, ἂν αὗται ὑπῆρξαν τὰ πρότυπα ἐκείνων, ἢ τὰ ἀνάπαλιν.

Δὲν λέγω τοῦτο διὰ φόγον καὶ εἰρωνίαν τῆς ἀσχημίας κανόνος. Ὁ Θεὸς νὰ μὴ φυλάξῃ ἀπὸ τὸ νὰ κρίνω ποτὲ τίνα ἐκ τῆς σωματικῆς του κατασκευῆς, διὰ τὴν ὅποιαν οὐδεὶς εἶνε δίκαιον νὰ τῷ ἀποδίδηται ἔπαινος ἢ καμμία εὐθύνη, ἐπικρίνω ὅμως τὴν ἀνθρωπίνην ἐκείνην ἐλαφρότητα καὶ ματαιότητα, ἡ ὅποια φυσιοῦται καὶ καρδώνεται, ὅταν περιεκάλυψε πολυτελῶς φυσικὴν πτωχείαν, ἀναδεικνυμένην οὕτω μᾶλλον πενιχράν. Δὲν ἐννοῶ, ὅτι αἱ ἀσχημοὶ καὶ αἱ κακόμορροι πρέπει ν' ἀφῶνται ἑαυτὰς ἡμελημέναις. Θέλω ὅμως νὰ εἶπω, ὅτι ἡ ἐπιτήδευσις, ἣν ταῖς ἡμῖνες ἡ φιλαρέσκεια καὶ ἡ φιλόκοσμος φιλοτιμία, ἐπιφέρει ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον τοῦ σκοπομένου, περισσότερον δὲ κερδισμένα θὰ ἦσαν, ἂν ἤρουντο εἰς ἀπλήν τίνα καὶ σεμνὴν φιλοκαλίαν, ἡ ὅποια θὰ τὰς καθίστα ἀξίας σεβασμοῦ, καὶ διὰ τῆς σεμνότητος θὰ τὰς ὠραίεζε καὶ θὰ τὰς ἐπέβαλλεν εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν σκεπτομένων ἀνθρωπίνως καὶ μὴ προσδεδμενῶν εἰς ἐξῆς ἀσχημιζούσας μᾶλλον τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Τὰς παρατηρήσεις μου ταύτας ἐπεκτείνω καὶ εἰς τοὺς ἀνδρας τοὺς προσηλουμένους μετὰ πάθους γελοίου εἰς τὰς καλλωπιστικὰς συνηθείας καὶ μεθόδους, οὐδ' ἐννοῶ νὰ ἐξαιρέσω τοὺς ἀντιπροσώπους ἐκείνους τοῦ ἄρρενος καὶ τοῦ θήλεος φύλου, τοὺς ὁποίους ἡ φύσις ἠνάγκαζε περὶ τὴν ἐξωτερικὴν παράστασιν πλουσιώτερον καὶ θαυμάσιον. Δὲν ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ τις ὠραίαν κεφαλὴν· τὸ μέτρον αὐτῆς καὶ τὴν ἀξίαν παρέχει ὁ τρόπος τῆς λειτουργίας τοῦ ἐγκεφάλου, ὁ δὲ καλλωπιστὴς εἶνε ἀδύνατον νὰ ἔχῃ ἀσφαλῆ καὶ ἰσόρροπον τὴν ἐγκεφαλικὴν αὐτοῦ κατάστασιν. Πολλὴ περιποίησις τοῦ σώματος ἀποδεικνύει, ὅτι δὲν ὑπάρχει πνεῦμα, τὸ ὅποιον νὰ γεννᾷ ἐμπιστοσύνην τινὰ εἰς τὸν κάτοχόν του, ἐπιζητοῦντα οὕτω διὰ τῆς ἐξωτερικῆς στιλβώσεως νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν διανοητικὴν τοῦ ἀμαυρότητος, ἡ μαρτυρεῖται ὑπὸ τὴν σωματικὴν λαμπρότητα ἐγκρύπτεται ὁργασμὸς πρὸς σῆψιν καὶ διαφθοράν, εὐτελὴς τις διάθεσις ἐπιζητοῦσα τὰς ἐντυπώσεις τῶν αἰσθήσεων, ἐκ τοιαύτης δὲ ἀπόψεως ἀπὸ ἐκατὸν περικαλλεῖς ὑπερκομψούμενας καὶ ἄλλους τότους μυστακοφόρους ἢ ξυρισμένους Ἀδωνίδας καλλωπιστὰς προτιμᾷ ἰσχυρῶς παπαγάλους, τῶν ὁποίων τὰ ὠραία πτερύματα, ὠρημάτα φυσικὰ καὶ θεῖα, δὲν διεγείρουσιν εἰς τοὺς κατόχους των καμμία ὑπεροφίαν, καὶ δὲν προσφεύγουσιν ἐκ ματαιότητος ἢ ἐξ ἐνόχου φιλαρεστίας οὐτε εἰς κομψότητας οὐτε εἰς κομμάτια. Ὅπου καὶ πάλιν ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ ἀνθρώπος, ὅταν δὲν ἡμπορέσῃ νὰ σταθῇ εἰς τὴν ὑπεροχὴν του, κατέρχεται καὶ ὑπὸ τὰ ἀλογα ζῶα, τῶν ὁποίων τὸ σταθερὸν ἐνστικτὸν ἀναδεικνύεται πολλὰκις πολυτιμότερον ἀπὸ παραλυμένον καὶ χρεωκοπημένον λογικόν.

Μὲ τὰς τοιαύτας σκέψεις ἤρχισα νὰ διατίθωμαι εὐνοϊκώτερον πρὸς τοὺς ἀπέναντί μου τρεῖς ψιττακοὺς, οἱ ὁποῖοι ἵσταντο κατὰ τὸν τρόπον λίαν σοβαρὸν καὶ ἀδιάφορον, ὡς κανεὶς νὰ μὴ τοὺς ἐθεώρει, ἀποδεικνύοντες οὕτως, ὅτι εἶνε ἀνώτεροι τῶν κοκορεμάτων ἐκείνων, εἰς τὰ ὅποια ἀρέσκονται πολλὰκις ἀνθρώποι ἔχοντες νὰ ἐπιδείξωσι

μίαν καινουργίαν ἐνδυμασίαν ἢ ἐν πολυτίμον δακτυλίδιον. Καὶ ἐπειδὴ ἡ εὐνοϊκὴ πρὸς τίνα διάθεσις συντελεῖ πολὺ εἰς τὸ νὰ μᾶς κάμνῃ νὰ διαβλέπωμεν καλῆτερον τὰ προτερήματά του, ἀνέωρον τότε, ὅτι ὄχι ὀλίγοι ἐξ ἡμῶν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀρνηθῶσιν ἀπὸ τῶν παπαγάλων ἀξιολογώτατα διδάγματα. Ἄς ἀπαριθμῶμεν μερικὰ ἐξ αὐτῶν.

Ἐνίοτε καταφρονητικῶς ὀνομάζομεν ὁμοφύλους μας τινὰς παπαγάλους. Ἀλλὰ διατὶ, παρακαλῶ, ἡ καταφρόνησις αὕτη ; Ὅταν ἕνας παπαγάλος κατορθῶν νὰ ἐκμάθῃ τὴν προφορὰν μιᾶς λέξεως, τὴν ὅποιαν προφέρει ἀνθρωπίνως, τί σημαίνει ὅτι τὴν ἐπαναλαμβάνει πολλὰκις μηχανικῶς, ὁπότεν τοῦ κατέβῃ ; Τὸ ἀξιοσημείωτον εἶνε, ὅτι ἐκεῖνος ἐπετέλεσε κατόρθωμα, καὶ ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ μὲχρι τινὸς τοὺς τύπους τοῦλάχιστον ἐκείνους, οἱ ὅποιοι, πλὴν τῆς λαλίας, δὲν φαίνονται κατέχοντες κανὲν ἄλλο πνευματικὸν γνῶρισμα ἀπὸ τὰ διακρίνοντα τὸ ἀνθρώπινον εἶδος. Ὅποια εὐτυχία διὰ πολλοὺς, ἐὰν κατάρθωναν αὐτοὶ ὄχι νὰ ἀρθῶσιν ὑπὲρ τοὺς ἀνθρώπινους κύκλους, ὡς ὁ παπαγάλος ἤρθη ὑπὲρ τὰ συνήθη καὶ ἄμεσα πλουτοετήματα τοῦ εἴδους του, ἀλλ' ἐὰν μόνον ἐπρότερχαν νὰ μείνουν ἀνθρώποι, μὴ ἀποβάλλοντες τοὺς οὐσιώδεις πνευματικούς καὶ ἠθικούς χαρακτήρας, τοὺς διακρίνοντας τὴν τάξιν, εἰς ἣν ἡ θεία ἀγαθότης ἠδύκνησε· ἂν τοὺς θέα !

Ἐπειτα, ἡ ἀσυνείδητος καὶ μηχανικὴ ἐπανάληψις λέξεως τινος ἐκ μέρους ἐνὸς παπαγάλου δὲν δύναται νὰ ᾖ καὶ ἄλλως ἀξία εἰρωνείας, ἀφοῦ τότοι ἐξ ἡμῶν ἐναγμενίζουσι μετὰ τόσης προθυμίας νὰ ἀκολουθῶσι τὸ σύστημα τοῦτο, τοῦ ὁποίου ἀρχηγὸς εἶνε ὁ πεπαιγμένος. Διότι τί ἄλλο κάμνουν τόσαι κυρία, δεσποινίδες, κύριοι, νεανίσκοι καὶ γεροντοπαλῆκαρα, ὅταν εἰς πᾶσαν συνάντησιν των ἀναμασῶσι στερεοτύπους τινὰς φράσεις, εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν κατὰ προτίμησιν ; Τί ἄλλο κάμνουν τότοι ἄρρενες καὶ θήλειαι νομίζοντες, ὅτι ἡ εὐγένεια εἰς τίποτε ἄλλο δὲν συνίσταται παρὰ εἰς τὴν ἀπαμύμησιν τυπικῶν τινῶν, πολλὰκις δὲ γελοίων συνηθειῶν καὶ ἐφευρέσεων, τηρουμένων εἰς τὰς ὑπεκλήσεις, τὰς χειραψίας, καὶ τὰ παρόμοια ; Τί ἄλλο κάμνουν ὅσοι καὶ ὅσοι φιλοδοξοῦν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀνήκοντες εἰς τὴν ἀνωτέραν λεγομένην τάξιν, συνωστιζόμενοι καὶ συνωστιζόμενοι κατὰ τὰς ἐπιτέρας εἰς τὸ Φάληρον, φοιτῶντες εἰς τὸ γαλλικὸν θέατρον, μεταχειριζόμενοι μονιέλους ἢ λορνιόν, καὶ τοποθετοῦντες πιάνα εἰς οἰκίας, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐφαιδρύνοντο περισσότερον εἰς τοὺς ἡγούς τῆς καταργήσεως λύρας καὶ τοῦ παραγωνιζόμενου βιολίου ; Ἡ κοινὴ γνώμη ἔχει χαρακτηρίσει ἤδη τὸ πρᾶγμα, ὀνομάσασα ὅλα ταῦτα ψιττακισμοὺς. Ἀλλὰ καὶ οἱ βουλευταὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι δὲν κάμνουν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἐκφώνουν τὸ ναὶ καὶ τὸ ὄχι, τὸ ὅποιον τοὺς ἐσφύριζαν οἱ ἀρχηγοὶ των, χωρὶς νὰ γνωρίζωσι πολλὰκις τί ἐπισταρίζουσιν ἢ τί καταψηφίζουσι, μήπως καὶ αὐτοὶ δὲν προσαυξάνουσι τὰς τάξεις τῶν θιασωτῶν τοῦ παπαγαλιστικοῦ συστήματος ; Ἀμφιβανόμενοι μάλιστα ὑπ' ὅψιν, ὅτι αὐτὸ τὸ ναὶ καὶ τὸ ὄχι ἀποτελεῖ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὅλην τὴν ἐν ταῖς κοινοβουλευτικαῖς συνε-

δράσειν ἀποστολὴν πλείων ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους, δὲν εὐρίσκω κατὰ τί θά ἔχανε τὸ πολίτευμα καὶ τὸ Κράτος, ἐὰν ἐδίδοτο εἰς ἕκαστον ἡγέτην κόμματος ἢ ἀδεια νὰ παρουσιάζῃ ἐν τῷ κοινοβουλίῳ ἀντὶ δπαδῶν παπαγάλους, ἐπιφυλασόμενος νὰ ἐπιδεικνύῃ προσωπικῶς ἐκείνους μόνον τοὺς φίλους, οἱ ὅποιοι εἶνε ἱκανοὶ καὶ νὰ ραβδομαχῶσι, πρᾶγμα ἀνοίκειον εἰς τὰς εἰρηνικὰς καὶ φιλοφύλους διαθέσεις τῶν ψιττακῶν.

Ὡστε, καθὼς θὰ ἐπέσθῃτε καὶ σεῖς ἡδὴ, ἀναγνώ-
σται, εἶνε ἀπειρα τὰ σημεῖα, εἰς τὰ ὅποια δύναται νὰ συμβῇ ἀρετὰ ὡφελίμως ὁ περὶ λογικῶν καὶ ἀλόγων ἅμα λόγος· μετὰ τὴν πεποιθῆσθαι δὲ ταύτην σὰς παρακαλῶ νὰ μὲ συνοδεύσῃτε τῶρα πρὸ τῶν πέντε κλωσῶν, εἰς τὸν πρῶτον τῶν ὁποίων ἐγκλείεται μία τίγρις, εἰς τὸν δεύ-
τερον ζεύγους λεόντων, εἰς τὸν τρίτον μεγαλοπρεπέστα-
τος βαρυκαίτης λέων, κεχωρισμένους ἀπὸ τῆς λαΐνης
του, ἥτις εὐρίσκεται εἰς τὸν παρακείμενον τέταρτον κλω-
σὸν μετὰ τρεῖς ἀρτιγεννήτους λεοντιδεῖς, καὶ εἰς τὸν πέμ-
πτου, ὅπου φυλάσσεται ζεύγος ἐξαισίας δορᾶς λεοπαρ-
δάλεων.

Μηχ. Γ. Γαλανός.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗΣ ΤΗΣ ΕΡΧΟΜΕΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

(2 Κορινθ. ΣΤ'. 1—10)

Ἀδελφοί, θέλοντες νὰ συνεργήσωμεν καὶ νὰ συμβοη-
θώσωμεν εἰς τὴν σωτηρίαν σας, παρακαλοῦμεν νὰ προσέ-
χητε καὶ νὰ προσπαθῆτε μετὰ κάθε τρόπον, ὥπως μὴ
ἀποδῇ ματαία καὶ ἀνωφελὴς ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, τὴν
ὅποιαν ἐδέχθητε διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, καὶ χά-
σητε τὴν πνευματικὴν σας ἐν Χριστῷ ἀναγέννησιν καὶ
υἱοθεσίαν, καὶ τοὺς καρποὺς αὐτῆς καὶ τὰς αἰώνιους
ἀμοιβάς.

Διότι λέγει ὁ Θεός διὰ τοῦ προφήτου Ἡσαΐου εἰς τὸ
κεφ. ΜΒ'. τῶν προφητειῶν του, ὅτι εἰς καιρὸν εὐάρεστον
καὶ κατὰ ἄλλῃον εἰσέλκουσα τὴν δέησίν σου, καὶ εἰς ἐποχὴν
σωτηρίας σε ἐβόηθησα. Ταῦτο λοιπόν, τὸ ὅποτον ὁ προ-
φήτης εἶπε, εἶνε πραγματοποιούμενον τῶρα διὰ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εὐρισκόμεθα σήμερον εἰς καιρὸν,
ὁ ὅποιος ἔχει τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ δίδει ὅλα τὰ
μέσα τῆς σωτηρίας. Ὅχι ὁμοῦ εἰς ὅλους, ἀλλὰ μόνον
εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι πιστεύουν καὶ μετανοοῦν, καὶ παρα-
καλοῦντες τὸν Θεὸν νὰ τοὺς βοηθήσῃ, ἀγωνίζονται
συγχρότως καὶ οἱ ἴδιοι, διὰ νὰ καθαρίζωνται ψυχι-
κῶς καὶ νὰ ἀμύνουν ἔργα καλὰ· συνεισφέροντες τοί-
ουτοτρόπως καὶ αὐτοί, τὸ κατὰ δύναμιν, διὰ τὴν σω-
τηρίαν τῶν.

Λάβετε δὲ ὑπ' ὄψιν σας, ὅτι εἰς τὴν ζωὴν σας τὴν ἐπὶ
τῆς γῆς ἔχετε τὴν ὑψηλὴν τιμὴν νὰ εἰσθε ὑπηρετῆται τοῦ
Θεοῦ, καὶ ὁφείλετε νὰ φέρεσθε εἰς ὅλα καὶ εἰς κάθε περι-
στασιν ἀξίως τοῦ Κυρίου σας. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ προσέ-

χετε ὥστε εἰς τίποτε νὰ μὴ σφάλετε καὶ εἰς τίποτε νὰ
μὴ δίδετε ἀφορμὴν μομφῆς καὶ κατηγορίας ἐναντίον σας,
διὰ νὰ μὴ κατηγορηθῇ ἡ ὑπηρεσία, τὴν ὅποιαν σὰς ἐνεπι-
στεύθη ὁ Θεός, καὶ εὐδουν πρόφασιν νὰ λέγουν οἱ ἀπίστοι,
ὅτι ἰδοὺ τί ἐλκεῖνός ἐστι προστόχους ὑπηρετίας ἔχει ὁ
Θεὸς τῶν χριστιανῶν.

Ὑποχρέωσιν λοιπόν ἔχετε νὰ φέρεσθε μετὰ πολλὴν ὑπο-
μονήν, ὅταν σὰς ἐρχῶνται πειρασμοὶ διάφοροι, καὶ νὰ μέ-
νετε πιστοὶ καὶ τέλειοι χριστιανοί, εἰς ἡμέρας θλίψεων,
ἀναγκῶν καὶ μεγάλων, στενοχωριῶν, εἴτε καὶ ὅταν σὰς
δέρουν διὰ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, καὶ σὰς φυλακίζουν,
καὶ δὲν σὰς ἀφίνουν εἰς ἡσυχίαν, ἀλλ' ὀφίστασθε κόπους,
ἀγρυπνίας, νηστείας.

Ὅφείλετε πρὸς τοῦτοις νὰ δεικνύητε, ὅτι εἰσθε ἀλη-
θινοὶ καὶ γνήσιοι τοῦ Θεοῦ ὑπηρεταί, διατηροῦντες τὸν
νοῦν σας, τὴν καρδίαν σας, τὴν θέλησίν σας, τὸν βίον σας
καθαρὸν ἀπὸ κάθε δόλου καὶ πονηρίας καὶ μολυσμόν,
φερόμενοι μετὰ εὐκρίνειας, μετὰ ἀπλότητος, μετὰ σωφροσύνης,
κύριοι τῶν κακῶν διαλογισμῶν καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ τῶν
σαρκικῶν ὁρμῶν.

Ἀκόμη χρεωστεῖτε νὰ καλλιεργῇτε τὴν γνῶσιν τῶν
θεῶν ἀληθειῶν, ἀναγινώσκοντες καὶ ἀκούοντες τὸν λόγον
τοῦ Θεοῦ, μαθάνοντες ὅτι, συντελεῖ, διὰ νὰ ἔχητε ὀρθὴν
πίστιν, διὰ νὰ πραγματοποιήτε τὰς θείας ἐντολάς, καὶ
νὰ φέρεσθε εἰς ὅλα σύμφωνα μετὰ τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ.

Πρέπει προσέτι νὰ ᾤσθε μακρόθυμοι ἀπέναντι ἐκείνων,
οἱ ὅποιοι σὰς ἀδικοῦν καὶ σὰς προσβάλλουν, καὶ καλοὶ καὶ
ἡμεροὶ πρὸς ὅλους, ὡς ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἔχετε μαζὶ σας
τὴν χάριν τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, καὶ νὰ δεικνύητε
ἀγάπην ἀδολον καὶ ἀνυπόκριτον, καὶ νὰ κατέχητε τὸν
λόγον τῆς ἐληθείας, καὶ νὰ ἐνεργῇτε κατὰ πάντα σύμ-
φωνα μετὰ αὐτόν.

Χρεωστεῖτε ὡσαύτως νὰ ἐκασφαλίζητε εἰς τὸν ἑαυτὴν
σας τὴν θεῖαν δύναμιν καὶ βοήθειαν, ἡ ὅποια θὰ σὰς δι-
δῇται ἐξάπαντος, ἂν τὴν ἐπικαλῆσθε μετὰ πίστιν καὶ μετὰ
καθαρὰν διάθεσιν, ἐπειδὴ χωρὶς αὐτὴν δὲν ἡμπορεῖτε
μόνοι σας νὰ κατορθώσητε τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ
σταθῇτε ἄξιοι καὶ τιμημένοι ὑπηρεταί του. Καὶ τοιοῦτοι
πρέπει νὰ ᾤσθε καὶ εἰς τὰς περιστάσεις τὰς εὐχαρίστους
καὶ εὐκόλους, καὶ εἰς τὰς λυπηρὰς καὶ ἐνοχλητικὰς,
ὅταν σὰς δοξάζουν καὶ σὰς ἐπαινοῦν, προσέχοντες νὰ μὴ
ὑπερηφανεύεσθε καὶ νὰ ἀφροσύνησθε εἰς τὸν κόσμον, λυ-
σμονοῦντες τὸν Θεόν, καὶ ὅταν σὰς δυσφημοῦν καὶ σὰς
ἀτιμάζουν καὶ σὰς καταφρονοῦν, προσέχοντες νὰ μὴ ἀπο-
θαρρύνησθε καὶ καταπίπτῃτε καὶ ἀπελπίζησθε καὶ δυσ-
φορήτε, διότι πάσχετε, ἐνῷ ὑπηρετεῖτε τὸν Θεόν.

Ὁ ζῆλος ἡμῶν τῶν χριστιανῶν πρέπει νὰ ᾤσθε πάντοτε
ἀκμαῖος, καὶ εἰς τὸν Θεόν πρέπει νὰ ἀνῆκωμεν πάντοτε,
ἀνεξαρτήτως τοῦ τι θὰ φρονῶσι δι' ἡμᾶς οἱ ἄνθρωποι καὶ
πῶς θὰ μᾶς φέρωνται. Ἡ μᾶς νομίζουν πλάνους, καὶ μᾶς
κατηγοροῦν, καὶ μᾶς ὑβρίζουν, καὶ μᾶς διώκουν, ἢ μᾶς δέ-
χονται ὅτι λαλοῦμεν καὶ κηρύττομεν καὶ διδάσκωμεν, καὶ
πιστευόμεν τὴν ἀλήθειαν· εἴτε μᾶς ἀγνοοῦν καὶ μᾶς ἀτι-
μάζουν, εἴτε λαμβάνουν γινώσκοντες τὸ τι εἴμεθα καὶ μᾶς

τιμοῦν, ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ ἐλαττώσωμεν τὴν πρὸς τὸν
Θεὸν πίστιν καὶ ἀγάπην μας, ἀλλὰ πάντοτε θρελλώμεν νὰ
φερόμεθα ὡς ἄξιοι ὑπηρεταί του, καὶ νὰ ἔχωμεν τελείαν
πεποιθῆσθαι καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς αὐτόν. Καὶ τὰ πράγματα
αὐτὰ, ὅσα μᾶς συμβαίνουν καθ' ἡμέραν, μᾶς ἐνθαρρύνουν
πρὸς τοῦτο. Συχνὰ εὐρισκόμεθα εἰς κινδύνους καὶ ἐπιβου-
λάς, εἰς τιμωρίας θανατηφόρους, καὶ πόλλας νεκροὶ
ἐνομισθήμεν, καὶ ὅμως, ἰδοὺ ὅτι ἐξακολουθοῦμεν μετὰ τὴν
χάριν τοῦ Θεοῦ νὰ ζῶμεν. Καὶ ἐνῷ καθημερινῶς ἔχομεν
λύπης ἀφορμὰς καὶ οἱ ἄνθρωποι νομίζουν ὅτι μᾶς τρώγει
ἡ ἀθυμία, ἡμεῖς ἔχομεν παντοεινὴν χαρὰν ἀσεπτόμενοι,
ὅτι πάσχομεν διὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὅποιον
ἀποτελεῖ δι' ἡμᾶς τὴν μεγίστην ἀπὸ ὅλας τὰς εὐτυχίας.
Καὶ ἐνῷ πτωχοὶ εἴμεθα εἰς τὰ βιολικὰ πράγματα, ἀλλὰ
δίδομεν παντοῦ ἀφθονὸν πνευματικὸν πλοῦτον· προσέτι
δὲ, ἐνῷ ἡμεῖς δὲν θέλωμεν νὰ ἐξέλθωμεν ἀπὸ τὴν πτω-
χείαν μας, διὰ τῶν παρακινήσεων καὶ τῶν συμβουλῶν μας
πρὸς τοὺς πλουσίους ἀδελφούς φερόμεν περίσσειαν βοηθημά-
των καὶ ἀγαθῶν εἰς ὅσους στερούνται, καὶ γινόμεθα αἰτίαι
τοῦ νὰ ἔχωσιν ἀφθονα καὶ ἐπαρκῆ ὅσα τοῖς χρειάζονται.
Καὶ διὰ τοῦτο, καὶ διὰ τὸ ὅτι ἡμεῖς οἱ ἴδιοι εἴ-
μεθα ὀλιγαρκεῖς, καὶ τίποτε δὲν ἐπιθυμοῦμεν, ἂν δὲ μᾶς
ἔλθῃ ἡ στέγησις, τὴν ὑπομένομεν εὐχαρίστως, ὡς φαινώ-
μεθα ὅτι τίποτε δὲν ἔχομεν· ἡμεῖς δὲν τὰ κατέχομεν.

Τοιοῦτοτρόπως, ἀδελφοὶ Κορίνθιοι, ζῶμεν ἡμεῖς οἱ
ἀπόστολοι, ὡς διάκονοι καὶ ὑπηρεταί τοῦ Θεοῦ. Τοιοῦτο-
τρόπως πρέπει νὰ ζῆτε καὶ σεῖς, καὶ τότε ἡ χάρις τοῦ
Θεοῦ θέλει σὰς ὡφελῇ καὶ δὲν θὰ χάσῃτε οὐτε τὴν
τιμὴν οὐτε τὴν σωτηρίαν σας.

Μ. Γ.

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΓΑΜΩΝ ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΗΠΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ(1)

Προκειμένου περὶ τῆς τελέσεως τῶν γάμων τῆς Α.Β.Υ.
τοῦ πρίγκηπος τῆς Ἑλλάδος Νικολάου μετὰ τῆς Α.Α.Υ.
τῆς Μεγάλης Δουκίσσης τῆς Ρωσσίας Ἐλένης Βλαδιμί-
ρόβνας, πᾶσαι ἀνεξαιρέτως αἱ τε Βυζαντιναὶ καὶ Ἀθη-
ναῖκαὶ ἡμεμερίδες ἐν ταῖς ἰδιαιτέρας αὐτῶν περιγραφαῖς
ἀνέγραψαν καὶ μετ' ἰδιαιτέρου τόνου ἐπαλέαβον, ὅτι τὸ
μυστήριον τοῦ γάμου—τὴν στέφιν—ἐτέλεσεν ἡ Α. Σεβ.
ὁ πρόεδρος τῆς Ἀγ. Δ. Συνόδου Μητροπολίτης Πετρο-
πόλεως Ἀντώνιος περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς
ρωστικῆς Συνόδου. Οὐδὲν τοῦτου ἀνακριβέστερον α') ὁ
Μητροπολίτης Πετροπόλεως ἀπὸ τριῶν σχεδὸν μηνῶν
χάριν λουτρῶν ἀπουσιάζει εἰς Καύκασον καὶ ἀρα οὐδὲως
παρευρέθη εἰς τοὺς ἐν Πετροπόλει Τσάρσκο Σελο τελε-
σθέντας γάμους· β') ὅπερ καὶ τὸ κυριώτερον πάντων,
δέον νὰ γνωσθῇ ἀπαξ διὰ παντός ἐν Ἀνατολῇ, ὅτι ἐν
Ρωσίᾳ καθ' ὑπάρχοντας κειμένους ἐκκλησιαστικοὺς καὶ
πολιτευτικοὺς νόμους, ὁ ἄγαμος κληρὸς, τοῦτέστιν ἀρχιε-
ρεῖς, ἀρχιεμμενδρίται, ἱερομόναχοι, οὐδέποτε καὶ ἐπ' οὐδενὶ
λόγῳ ἐπιτρέπεται νὰ στεφανώσῃ ἢ βαπτίσῃ. Ἀμ-
φοτέρω τὰ μυστήρια ταῦτα τελεῖ ἀπαραδέτως ὁ ἑγγαμὸς
κληρὸς, ὁ ἐνοριακὸς κληρὸς, ὅστις ἐπίσης ἀπαραδέτως
εἶνε καὶ ὁφείλει νὰ ᾤ πάντοτε ἑγγαμὸς, εἰς ἄγαμον ἱερέα,

(1) Σ. Ἀ. Ἡ ἀναπόκρισις αὕτη ἐστάλη πρὸς τὴν ἡμεμερίδα
ἀλκιωντανινοπολίτην, ἐξ ἧς τὴν ἀναδημοσιεύσαν καὶ νῦν αὖτις
ἐξέβαν ἐνδιαφέροντος δι' ὅσα γράφει περὶ τῶν ἰσχυρῶν ἐν Ρω-
σίᾳ ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἑγγάμους καὶ τοὺς γάμους κληρικούς.

ἱερομόναχον ἢ διάκονον οὐδέποτε ἐπιτρεπομένου νὰ λάβῃ
θέσιν ἢ λειτουργίαν καὶ εἰς ἐνοριακὴν ἐκκλησίαν, ἐκτός
τοῦ Μοναστηρίου, εἰς ὃ ἀνήκει. Εἶνε τοῦτο conditio sine
qua non· εἶνε δὲ τοῦτο κοινότατον καὶ γνωστότατον ὡς
νόμος.

Συμφάνως τοῖς κειμένοις νόμοις, καθ' οὓς ἐκάστη Ἑκ-
κλησία ἔχει τὸν ἑγγαμὸν αὐτῆς κληρὸν, καὶ οἱ ναοὶ τῶν
αὐτοκρατορικῶν παλατιῶν ἔχουσι τὸν ἑγγαμὸν αὐτῶν
κληρὸν. Τοῦ κληροῦ τούτου ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν προΐσταται
ὡς πρωτοπρεσβύτερος καὶ πνευματικὸς τῶν Α. Α. Μ. Μ.
καὶ τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας ὁ γυναικὸς θεολόγος
καὶ ἐπιστήμων γυναικὸς πρωθιερεὺς Ἰωάννης Λεόντιεβιτς
Γιάβνιτσεφ, ὅστις ἐν τῇ ἰδιότητι ταύτῃ, αὐτοκρατορικῇ
εὐνοίᾳ καὶ χάριτι, ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ φέρει ἐν ταῖς
ἱεροτελεστικαῖς μίτραις δίχα σταυροῦ ἄνωθι, ὡς πᾶσαι ἐν
Ρωσίᾳ αἱ ἀρχιερατικαί, πλὴν τῶν Μητροπολιτῶν, εἰς
ὅσους παραχωρεῖ τὸ δικαίωμα τοῦτο ὁ Αὐτοκράτωρ ὡς
δείγμα ἰδιαιτέρας εὐνοίας καὶ ἐκτιμήσεως. Τὸ μυστή-
ριον λοιπὸν τοῦ γάμου ἐτέλετεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ παλα-
τίου ἐν Τσάρσκο Σελο ὁ γυναικὸς πρωτοπρεσβύτερος
Γιάβνιτσεφ περιστοιχιζόμενος καὶ ὑπηρετούμενος ὑφ' ἑνὸς
καὶ μόνου διακόνου, ἑγγάμου καὶ τούτου, παντὸς τοῦ
λοιποῦ κληροῦ, ἥτοι 4 ἀρχιερέων μετὰ τοῦ ἀρμιεπισκόπου
Χαρκόβου Σεβ. Φλαδιανὸν ἐπὶ κεφαλῇς, ἐνὸς ἀρχιεμμενδρί-
του καὶ δύο πρωθιερέων ἄλλων καὶ διακόνων, καθ' ὅλην
τὴν διάρκειαν τῆς τελέσεως τοῦ μυστηρίου μένοντες ἐντός
τοῦ ἁγίου βήματος, μηδενὶ ἐξ αὐτῶν ἐπιτρεπομένου νὰ
βλέπῃ ἢ ἀτενίσῃ καὶ, κατὰ στρατιωτικὴν ὡς εἰπεῖν παι-
δαρχίαν, ἐκ τῶν δημοδύων (ἅτε τῶν πλαγίων θυρῶν
ἐρμητικῶς κεκλεισμένων), εἰς τὰ ἐν τῷ ναῷ τελούμενα.
Μετὰ τὴν τέλειν τοῦ μυστηρίου ἐπηκολούθησεν ἀμέσως
βραχεία εὐχαριστίας παράκλησις, εἰς ἣν καὶ μόνον ἐξελ-
θὼν ἐκ τῆς βασιλικῆς πύλης ἐνδεδωμένος τὰ ἱερὰ ἄμφι-
βίβλος ὁ ἐν τῷ ἁγίῳ βήματι εὐρισκόμενος κληρὸς ελαβε
μέρος· αὕτη καὶ μόνη ἦν ἡ συμμετοχὴ τῶν ἀρχιερέων ἐν
τοῖς γάμοις καὶ ἡ κτὰ τὴν εἰς τὸν ναὸν εἰσοδοὶ τοῦ
αὐτοκράτορος, τῶν ὑψηλῶν νεονύμφων καὶ πόσης τῆς
αὐτοκρατορικῆς γαμηλίου πομπῆς· προὔπαντες, καθ' ἣν
ὁ ἀρχιεπίσκοπος Χαρκόβου, ὡς πρῶτος τῇ τάξει, ἤρχισε
τὸν Αὐτοκράτορα, τοὺς μελλόνυμφους, τοὺς βασιλεῖς τῆς
Ἑλλάδος καὶ ἅπαντα τὰ μέλη τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκο-
γενείας δι' ἁγίασμού, προτείνας εἰς προσκύνησιν τὸν
Τίμιον Σταυρόν.

Τὴν ἀνωτέρω διασάφειν ἔκρινε ἀπαραίτητον διὰ τοὺς
ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὁμογενεῖς, ἀγνοοῦντας βεβαίως τὴν ἐν
Ρωσίᾳ τάξιν καὶ τὸν ὑπάρχοντα ἐκκλησιαστικὸν καὶ πο-
λιτικὸν θεσμόν, αὐστηρῶς τηρούμενον πίντοτε καὶ ἐν
πᾶσι δίχα ἐξαιρέσεως. Ἐάν τις ἐκ περιεργείας οὐχὶ ἀδι-
καιολογῆται ἐρωτήσῃ, διατί οἱ ἀρχιερεῖς τοῦλάχιστον, δι'
ἂν τοῖς ὑπ' αὐτῶν χειροτονοῦμενοὶ ἑγγάμοις ἱερεῖς
δίδονται ἡ χάρις τοῦ τελεῖν τὰ μυστήρια, δὲν ἔχουσι τὸ
δικαίωμα τοῦ στεφανώσῃν ἢ βαπτίσῃν, θέλει ἀκούσῃ ὡς
ἀπάντησιν τοῦλάχιστον ῥωσικὴν εἰ μὴ καὶ ἐντελὸς
ἐκκλησιαστικὴν καὶ κανονικὴν, ὅτι οἱ ἀρχιερεῖς πάντες ἐν
Ρωσίᾳ καὶ ἱερομόναχοι πρὸ τῆς χειροτονίας αὐτῶν κεί-
ρονται μοναχοί, μοναχοὶ δὲ ἱερεῖς οἱ ἀρχιερεῖς εἴτα
γιγνομένοι, οὐκ ἔστι, κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας, τε-
λεῖν τὰ μυστήρια ταῦτα, ἀποκλειστικῶς ἀνήκοντα τοῖς
τεταγμένοις ἑγγάμοις ἱερεῖσιν. Πᾶς ἀντιλαμβάνοντάς ἐν
γένει ἐν Ρωσίᾳ τῶν καθήκοντων τοῦ ἁγίου κληροῦ
καὶ τὰς καθόλου σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τὴν κοινωνίαν μαρ-
τυρεῖ σὺν ἄλλοις καὶ τὰ ἐξῆς γεγονόσιν καὶ μέτρον, ὅπερ

ἐφημέριον ἐν Μόσχῃ. Πολλοὶ ἐνορία καὶ ἐκκλησίαι λαμβάνουσαι ἐνίοτε ἀνάγκην ἕνεκα ἀσθενείας ἢ δεδικαιολογημένης ἀφορίας τοῦ ἱερέως αὐτῶν, ἀπευθύνονται καὶ ἐλπίσαντες διὰ μίαν ἐσπέρην ἢ Κυριακὴν ἐκ τινος τῶν ἐν τῇ πόλει μοναστηρίων ἱερομόναχον ἢ διάκονον.

Διὰ διατάξεως ἐκκλησιαστικῆς, στρατιωτικῆς ἐφαρμοζομένης ἐκτοτε, ἀπηγορεύθη πρὸς τριετίας ἐπὶ ποινῇ ἀργίας πᾶσι τοῖς μοναστηρίοις τὸ ἐπιτρέπειν εἰς ἱερομόναχους ἢ διακόνους μοναχοὺς μεταβαίνειν καὶ ἱεουργεῖν εἰς ἐνοριακοὺς ναοὺς· οἱ μοναχοὶ διὰ τὰ μοναστήρια μόνον, ἀναγράφει ἡ διάταξις· ὀλίγον αὐστηρὸν τὸ μέτρον, ἀλλὰ δίκαιον πάντως καὶ σύμφωνον τοῖς ἱεροῖς κανόσι διακελεύουσιν αὐτὰ ἐξῆς ἐστὶ μοναχοὺς ἐν πόλει ἢ χωρίῳ διακινεῖν.

Εἰς δημογυῖας κληρικῶς
παραστάς εἰς τοὺς πριγκιπικοὺς γάμους
ἐν Σάρκοε Σίλο.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

Τὸ Β. Διάταγμα περὶ συγκροτήσεως τῆς Νέας Συνόδου δὲν ἐδημοσιεύθη ἀκόμη, ἐκ διαταγῶν, ὥς λέγεται, διὰ τὸ γινόμενον ἐπ' ἀδικίᾳ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀργολίδος. Ἐὰν ἡ εἰδήσις ἀληθεύῃ, τιμᾷ τὴν Κυβέρνησιν, ἀποδεικνύουσιν, ὅτι δὲν παρέδωκε τὸν ἑαυτὸν τῆς ἀκόμης εἰς τὴν ἐπαίσχυτον σταθερότητα τῆς ἀνομίας.

Ἐν οἰκδμήποτε ἐν τούτοις λύσει, ἀπὸ τὰ πρῶτα καὶ σπουδαιότερα ἔργα τῆς νέας Ἱερᾶς Συνόδου, τὸ σπουδαιότερον μάλιστα, εἶνε βεβαίως ἡ ἐκλογὴ τοῦ Νέου Μητροπολίτου. Θὰ εὐρεθῇ τέλος πάντων ἡ κατάλληλος νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοὺς εὐσεβεῖς πόθους τοῦ λαοῦ; Ἐκ τῆς καλῆς ἢ κακῆς λύσεως θὰ κριθῇ ἡ ἐπιτυχία ἢ τὸ ναυάγιον τῆς νέας Ἱερᾶς Συνόδου.

Οἱ Σεβασμιώτατοι Αἰτωλοακαρνανίας καὶ Ὑδρας συνέπραξαν εἰς τὴν ἀνάδειξιν τοῦ μακαρίτου Προκοπίου. Τὰ πράγματα θὰ τοῖς ἀπέδειξαν, πιστεύομεν, ὅτι δὲν εἶχον ἄδικον ἐκείνοι, οἱ ὅποιοι τότε δὲν ἔπαυαν νὰ τοῖς συσταίνωσι μεγαλητέραν προσοχὴν. Ὁ Προκόπιος δὲν εἶχε βεβαίως ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἑλαττώματα, μὲ τὰ ὅποια ἤθελον νὰ τὸν ἐπιβαρύνωσι καὶ ὅσοι ἀκόμη εἶχον ὑπάρξει ὑποστηρικταὶ τοῦ, ἐξηκολούθησαν δὲ καὶ ἐπειτα νὰ ᾔνε φίλοι ἢ καὶ κόλακες τοῦ, ἀποσυρθέντες μόνον, ὅταν τὸν ἐκύκλωσεν ἡ θύελλα. Καμμία ὅμως ἀμφιβολία δὲν ἀπέμεινε περὶ τοῦ ὅτι, καίτοι καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ πολὺ γλώσσας, καὶ γνώστης τοῦ ἀνωτέρου λογιζομένου κύκλου, εἶχε διοικητικὴν καὶ ποιμαντορικὴν ἀνεπάρκειαν, ἢ ὅποια καὶ συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐκδυσχελεῖαν παραίτησίν του, ἐπέφερε δὲ κατόπιν τὸ τόσον θλιβερὸν καὶ τραγικὸν τέλος του.

Ἐπομένως οἱ δύο οὗτοι Συνεδιοὶ ἔχουν ἀρκετὴν αἰτίαν, διὰ νὰ φανοῦν, τὴν φορὰν αὐτὴν, προσεκτικώτεροι. Μία νέα κακὴ ἐκτίμησις καὶ ἀτυχὴς ὑποστήριξις προσώπου ἀκαταλλήλου θ' ἀπέβαινε εἰς μέγα βάρος τῶν, καὶ τὸ σφάλμα, μὴ δικαιολογούμενον πλέον διὰ τῆς πλάνης, θὰ ἦτο ἀρκετὰ σοβαρὸν, ὥστε νὰ θεωρηθῇ ἔγκλημα.

Ὡς πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους ἀρχιεπισκόπους Σπάρτης καὶ Πατρῶν ἔχομεν γεγονότα παύσαντα, ὅτι ἡμποροῦμεν ν' ἀποβλέψωμεν καὶ εἰς τὰς διαθέσεις τῶν καὶ εἰς

τὴν κρίσιν τῶν καὶ εἰς τὴν σταθερότητα τῶν μὲ πολλὴν τὴν ἐμπιστοσύνην.

Ἐπὶ τῆς ὑποψηφιότητος τοῦ Προκοπίου εἰδείξαν, ὅτι καμμία κοσμικὴ δύναμις δὲν εἶνε ἱκανὴ νὰ τοὺς παρατρέψῃ ἀπὸ τῆς εὐτυνεϊδικοῦ καὶ νομιμόφρονος ἐξάσκησης τῶν καθηκόντων τῶν.

Διὰ τὸν ἅγιον Νεξου θὰ ἦτο ἀνεπιβλήσιμον, ἂν δὲν ἐλέγομεν, ὅτι ἡ στάσις, τὴν ὁποῖαν θὰ δείξῃ εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Νέου Μητροπολίτου, κρίσιμος διὰ τὴν τύχην τῆς Ἐκκλησίας, θὰ ᾔνε κρίσιμος καὶ δι' αὐτὸν τὸν ἴδιον. Καλὴ διεύθυνσις τῆς γνώμης του καὶ πρέπουσα χρῆσις τῆς ψήφου του θὰ τὸν συνδιαλλάξῃ περισσότερο πρὸς τοὺς παρακολουθοῦντας τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα καὶ πρὸς τὴν κοινὴν γνώμην.

Ὡστε, ἐὰν ἡ νέα Ἱερὰ Σύνοδος ἀεθλῇ ἐλευθέρᾳ εἰς τὴν ἀπόφασιν καὶ τὴν ψήφον τῆς, ὑπάρχουν μέγιστα πιθανότητες ὅτι ἡ ἐκλογὴ τῆς θὰ ᾔνε ἐπιτυχής.

Ἀλλὰ θὰ τὴν ἀρήσουν; Ἰδοὺ τὸ μέγα ζήτημα, τὸ ὁποῖον προκαλεῖ τὴν ἀνυσυχίαν.

Τὸ ἐμπόδιον καὶ ἡ ἐπέμβασις πρὸς ἀτυχὴ καὶ αὐθαίρετον λύσιν ἡμπορεῖ νὰ προέλθῃ ἐκ τῆς Κυβερνήσεως ἐνεργούσης ὑπὲρ ἰδικῆς τῆς γνώμης ἢ κατ' ἐντολὴν καὶ διὰ λογαριασμὸν ἄλλων. Ἄς ἐλπίζωμεν, ὅτι περὶ τούτου θὰ ἐπικρατήσουν σκέψεις φρόνιμοι καὶ ὀρθοί, καὶ ὅτι εἰς μέλλουσιν Μητροπολιτικὴν ἐκλογὴν δὲν θὰ αἰσθανθῶμεν τὴν θλίψιν τῆς ἐπαναλήψεως τῶν σκηνῶν, αἱ ὁποῖαι διεδραματισθῶσιν εἰς τὴν προηγουμένην.

Ἐὰν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἡ ἐκεί, ἀφ' ὅπου ἡμπορεῖ νὰ ἐπηρεασθῇ ἡ Κυβέρνησις, ὑπάρξῃ ἡ ἐπιθυμία τοῦ ν' ἀναδειχθῇ Μητροπολίτης. Ἄξιός τῶν καθηκόντων του, ἡ συμφωνία μὲ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον θὰ ᾔνε ἐξάπαντος εὐκολωτάτη. Ἀλλ' ἐὰν ἡ Κυβέρνησις θελήσῃ νὰ μιμηθῇ ἀτυχῇ παραδείγματα προηγουμένων Κυβερνήσεων, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ὀφείλει νὰ ἀποκρούσῃ εὐσταθῶς ἐπέμβασιν, τὰ ἀποτελέσματα τῆς ὁποίας τίς οἶδε ποίας φθορῶν τῶν θεύλων καὶ καταστροφῶν θέλουσι προκαλέσει εἰς βάρος τοῦ μέλλοντος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους.

Τὴν φορὰν ταύτην ἐλπίζομεν, ὅτι καὶ ἡ κοινωνία θὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν πρέπουσαν καὶ ὀφείλμεν λύσιν. Τὸ νὰ παρακολουθήσῃ ἀπαθῶς τὰς φάσεις τοῦ Μητροπολιτικοῦ ζητήματος, διὰ νὰ ἐπιφυλαχθῇ ὕστερον νὰ ἐξεγερθῇ κατὰ τοῦ ναυαγοῦ Μητροπολίτου, εἶνε ἄφρον, ὅταν δύναται διὰ τοῦ ἐγκαίρως ἐκδηλουμένου ἐνδιαφέροντός τῆς νὰ συντελέσῃ εἰς ἐκλογὴν, ἢ ὅποια ἡμπορεῖ νὰ προλάβῃ τὸ ναυάγιον.

Ὁ δὲ καθημερινὸς τύπος; Ἄς θελήσῃ νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι τὴν ἐκλογὴν τοῦ Μητροπολίτου ὀφείλει νὰ μὴ θεωρήσῃ σπουδαιότερος κατωτέρα ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν δημορχικῶν παρέρρων. Ἐφημερίδες τινὲς μᾶς προέβαλαν ὀνόματα ἀρχιμандрιτῶν λαθόντα τὴν τιμὴν νὰ γείνωσι γνωστὰ εἰς τὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα· ἀλλὰ μᾶς παρουσίασαν δυνάμεις ἀρχιερέων, οἱ ὅποιοι ἐπέδειξαν ὅλα τὰ προσόντα, τὰ καθιστῶντα ἐπίσκοπόν τινα ἀνάξιον μνείας. Ἄς προσέξῃ λοιπὸν ὁ τύπος· ἐὰν ἡ δύναμις του ᾔνε μεγάλη, ἀλλὰ καὶ ἡ εὐθύνη του δὲν εἶνε μικρά. **Μιχ. Γ. Γαλανός.**

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ "ΑΝΑΠΑΛΑΣΕΩΣ"

Ἐν Ἀθήναις ἐν τῇ αὐτῇ Παρθενագωγείῳ Διαληνομῇ Κυριακῇ 22 Σεπτεμβρίου. Ὡρ. 7—8 μ. π. Δουλγηγέρης

Ἐν Πειραιεὶ ἐν τῇ Ζαννείῳ Ὁρθηνοτροφείῳ Κυριακῇ 22 Σεπτεμβρίου Ὡρ. 5—6 μ. π. Μιχ. Γ. Γαλανός

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Α. Ζ. ΔΙΑΛΗΝΩ

88—Ὁδὸς Ἀδριανοῦ—88